

חוברת תלמיד • קריאה והבנה • חט"ב (לכיתות ז'-ט')

המעבר הגדול: מיסודי לחטיבה

מה המחקר אומר על המעבר, הפעמון החדש, שישה צעדים להתאקלמות חכמה, והאם לקצר את החופש הגדול? – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 10 הטקסט: המעבר הגדול – מה המחקר אומר?
- 12 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 13 חלק ב' – צלילה
- 15 חלק ג' – מעמקים
- 17 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מהדורה למורה ומפתח תשובות

כלים לקריאה

- 6 דף האסטרטגיות
- 7 מפת הצלילה
- 8 סימניות לגזירה
- 9 כרטיסי מילים לקיפול

איך משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוצרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

חט"ב

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה - חט"ב. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- לאתר מידע בטקסט מידעי ובטבלה, ולהסיק מסקנות זהירות מממצאי מחקר על המעבר מיסודי לחטיבה.
- לזהות את מבנה הטיעון (טענה, נימוקים וראיות, טענת נגד והפרכה, מסקנה) ולנסח עמדה מנומקת בשאלת אורך החופש הגדול.
- להכיר צעדים מעשיים ומשאבי חוסן להתאקלמות בחטיבה, ולדעת למי פונים כשקשה.

גרסה קצרה - 10 דקות

קוראים את הסיפור 'הפעמון החדש' (4 דקות) ומאתרים את המשפט שעזר לנוי להירגע. מציגים את ששת הצעדים ואת גש"ר מאח"ד למעבר, וכל תלמיד ותלמידה בוחרים צעד אחד קטן לשבוע הקרוב (4 דקות). מסיימים במשפט הפנייה ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים (2 דקות).

שאלת פתיחה לכיתה

חשבו על פעם שהתחלתם משהו חדש: חוג, שכונה, קבוצה או כיתה. מה הרגשתם בדקה הראשונה, ומה עזר לכם אחרי שבוע? (רשות לשתף. אגב, התרגשות ודאגה יכולות להופיע יחד, וזה טבעי.)

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן במעברים: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

גש"ר מאח"ד הוא 'ערכת מעבר': גוף – ישנים טוב ואוכלים ארוחת בוקר, שכל – מכינים מערכת ומפה, רגש – מתרגשים וזה בסדר, חברה – מחפשים חבר/ה אחד/ת, דמיון – מדמיינים יום טוב, אמונה וערכים – אני יכול/ה ללמוד דברים חדשים. עש"ן ד"ק מתאים לרגע של בלבול במסדרון, כמו אצל נוי: עצור, שרירים (לכווץ אגרופים ולשחרר לאט), נשימה (שאיפה איטית ונשיפה ארוכה), דיבור עצמי ('כולם חדשים בשבוע הראשון'), קדימה (לשאול מורה איפה הכיתה). מעש"ה מתאים לצעד השישי, עזרה לחבר/ה שמתקשה: מחויבות ('אני כאן איתך'), עידוד לפעולה (בואי נאכל יחד בהפסקה), שאלות (מה קרה? מה עוזר לך?), הבניית רצף (מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה). וכשקשה – פונים ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים. בניין חדש, פעמון חדש והרבה פרצופים לא מוכרים? גש"ר מאח"ד למעבר: גוף – ישנים טוב ואוכלים ארוחת בוקר, שכל – מכינים מערכת ומפה, רגש – מתרגשים וזה בסדר, חברה – מחפשים חבר/ה אחד/ת, דמיון – מדמיינים יום טוב, אמונה וערכים – אני יכול/ה ללמוד דברים חדשים. כשקשה – פונים ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה ושאלת חימום	שאלת החימום: 'פעם שהתחלתי משהו חדש'. השיתוף הוא רשות. נרמול: התרגשות ודאגה לפני מעבר הן טבעיות, ושיתוף יכולות להופיע יחד. מציגים את שלושת מפלסי הצלילה: פני המים, מתחת למים, המעמקים.
10	טקסט 1: מה המחקר אומר? (מידעי עם טבלה)	לפני הקריאה מסתכלים על הכותרות ועל הטבלה ומשערים מה משתנה במעבר. בזמן הקריאה עוצרים בתחנת העצירה: איזו שורה בטבלה הכי מדברת אליכם? אחרי הקריאה עונים על שאלת איתור אחת מהטבלה ועל שאלת הסקה אחת: מה המשותף לרוב ההמלצות? (להתחיל לפעול מוקדם). מדגישים שירידה בתקופת מעבר מוכרת במחקר ואינה כישלון.
10	טקסט 2: הפעמון החדש (סיפורי)	קוראים בקול את הסיפור של נוי ומאתרים את נקודת המפנה: 'שמונה מורים = שמונה אנשים, לא שמונה שופטים' ו'כולם חדשים בשבוע הראשון'. ממיינים: צעד שעוזר או מלכודת. מחברים לגש"ר מאח"ד: אילו ערוצים נוי הפעילה? (שכל – פנקס ושאלות, חברה – אלמה, גוף – ארוחת בוקר, רגש – נשימה עמוקה).
8	טקסט 3: שישה צעדים להתאקלמות חכמה (מידעי עם איור)	עבודה בזוגות. כל זוג מקבל צעד אחד, מסביר אותו במשפט ומציע 'צעד ראשון קטן'. מפרשים את הדימוי 'שחייה בצד המדורג' (מעבר הדרגתי במקום קפיצה אל הלא נודע). מתמקדים בצעד השישי: יש עם מי לדבר, ושיטת החבר/ה לדרך.
8	טקסט 4: לקצר את החופש הגדול? (טיעוני)	מסמנים בטקסט טענה, נימוקים וראיות, טענת נגד והפרכה ומסקנה. מאתרים מילות קישור ומסבירים את הקשר הלוגי שלהן. כל תלמיד ותלמידה ממקמים את עצמם על 'מאזניים' (קו בכיתה) ומנמקים במשפט אחד.
4	סיכום וכרטיס יציאה	ממלאים כרטיס יציאה. מזכירים בקול את משפט הפנייה למבוגר/ת: כשמשהו מטריד – לא נשארים עם זה לבד: פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- מרחב בטוח: השיעור הוא תמיכה ולא טיפול, ואין בו אבחון. השיתוף האישי תמיד רשות, ואפשר לכתוב לעצמכם בלי להקריא. מנסחים קושי כחלק טבעי של תהליך ולא ככישלון ('עוד לא התרגלתי', לא 'אני לא מתאים/ה'). כל חשש או סימן מצוקה מועבר ליועצת.
- טיפ ליועצת ולמחנך/ת: כדאי לתאם מראש את השיעור עם היועצת ועם המחנך/ת. בשבועות הראשונים בחטיבה שימו לב במיוחד לתלמידים ולתלמידות השקטים, למי שאוכלים לבד בהפסקה ולמי שנראים מבולבלים לאורך זמן. תלמיד או תלמידה שמרגישים בודדים או לחוצים לאורך זמן מופנים בעדינות ובדיסקרטיות ליועצת. מומלץ להקים 'מערכת חברים' (באדי): צמדים או ותיקים מכיתות ח' שמלווים עולים חדשים.
- אסטרטגיות קריאה: לפני הקריאה מסתכלים על כותרת, טבלה ואיור ומשערים. בזמן הקריאה עוצרים בתחנות העצירה, מסמנים מילות קישור ושואלים 'מה הכותב/ת רוצה שנבין?'. אחרי הקריאה עונים בשלושה מפלסים: פני המים (מה כתוב), מתחת למים (בין השורות: מבנה, כוונה, דימויים) והמעמקים (דעה וחיבור אישי).
- דיוק מחקרי: את הממצאים מציגים כ'לפי מחקרים', בלי שמות של חוקרים או של מוסדות. יש לוודא את הנתונים המספריים מהחבילה המקורית: מחקר על כ-738 תלמידים שבו נמצאה ירידה בממוצע הציונים ובעניין הפנימי במעבר (לוודא), וסקר של כ-774 תלמידים בכיתות ז'-ח' שקשר לחץ סביב המעבר לציונים נמוכים יותר ולתחושת שייכות נמוכה יותר (לוודא). גם על 'אובדן הקיץ' יש ויכוח מחקרי: היקף התופעה שנוי במחלוקת, ומחקרים חדשים מראים תמונה מורכבת יותר (לוודא). כדאי לומר זאת לתלמידים בגלוי, כי זה בדיוק תרגול של קריאה ביקורתית.

הכוונה לשאלה הפתוחה – חט"ב

מפתח מהחבילה: איתור – כ-738 תלמידים; ירדו ממוצע הציונים והעניין הפנימי בלימודים; 'אובדן הקיץ' הוא שכחה של חומר לימודי בחופש הגדול. הסקה – הממצא המפתיע הוא שהלחץ פגע בהישגים גם אצל תלמידים שהחברויות שלהם נשארו יציבות; תחושת אובדן שליטה מגבירה חרדות; המשותף לרוב ההמלצות בטבלה הוא להתחיל לפעול מוקדם, עוד לפני היום הראשון. בפסקה המנומקת מצפים לממצא אחד מהטבלה, לפעולה אחת שהוא משנה (למשל ביקור בחטיבה או חזרה קלה באוגוסט) ולנימוק. מחזקים ניסוח שאינו מציג ירידה בציונים ככישלון, למשל: 'זה חלק מהסתגלות, ואני לומד/ת בהדרגה'.

מפתח תשובות למורה – חט"ב. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	ב. ממוצע הציונים והעניין הפנימי בלימודים
2	א. שהלחץ פגע בהישגים גם אצל תלמידים עם חברויות יציבות
3	ג. תחושת אובדן שליטה מול דברים חדשים ולא מוכרים
4	ב. מידע מוקדם וביקור בחטיבה
5	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון 4. לא נכון
7	„המעבר כרוך בתחושת אובדן שליטה...”
8	לומדים מראש על המערכת והנהלים של החטיבה ← ☒ צעד שעוזר במעבר; מחכים שהחרדה תעבור לבד בלי לדבר עם אף אחד ← ☐ מלכודת של המעבר; מסמנים חבר/ה אחד/ת או שניים ללכת איתם לדרך ← ☒ צעד שעוזר במעבר; נמנעים מלבקר בחטיבה כדי לא להתלחץ ← ☐ מלכודת של המעבר; פונים למחנך/ת או ליועצת כשמרגישים אבודים ← ☒ צעד שעוזר במעבר; משווים כל יום את ההתקדמות שלנו לאחרים ברשתות החברתיות ← ☐ מלכודת של המעבר
9	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג
10	ב. היה סימן מקדים שבעזרתו אפשר לצפות מה יקרה

כלים לקריאה

דף האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מסכמים במשפט

מה הרעיון המרכזי – במילים שלי?

מגיבים

מסכים/ה? לא מסכים/ה? למה?

מחברים לחיים

איפה פגשתי משהו דומה? מה אקח איתי?

בזמן הטקסט

מסמנים בעיפרון

מילה לא מוכרת – עיגול. משפט חשוב – קו.

עוצרים בתחנות

מה קרה עד עכשיו? מה אני מנחש/ת שיקרה?

מחפשים קשרים

סיבה ותוצאה, לפני ואחרי, טענה ונימוק.

לפני הטקסט

מציצים בכותרת ובתמונה

על מה הטקסט? מה כבר ידוע לי על הנושא?

קובעים מטרה

למה אני קורא/ת? למידע, להנאה, כדי לגבש דעה?

מזהים סוג טקסט

סיפור? כתבה? טור אישי? כל סוג נקרא אחרת.

מקרא סימונים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט ☐

קראתי את כל הטקסט עד הסוף ☐

סימנתי מילה שלא הבנתי ☐

קראתי שוב את מה שלא היה ברור ☐

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט מידעי עם טבלה

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
ממצא	מה שהחוקרים גילו במחקר	
נהלים	כללים וסדרים קבועים של מקום	
אובדן שליטה	תחושה שהדברים קורים בלי שאפשר להשפיע עליהם	
התמודדות פעילה	לעשות צעדים כדי להקל על מצב קשה	
נסיגה	חזרה לאחור, ירידה ברמה	

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקווקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- מה דעתי – ולמה?
- מה הייתי עושה במקום הדמות?
- מה הטקסט מלמד על החיים?
- איך הייתי ממשיך/ה את הטקסט?

השאלה שלי: 📝

המעבר הגדול: מיסודי לחטיבה
חט"ב 📖

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה – בלי שנאמר?
- מה פירוש הביטוי?
- איך בנוי הטקסט?

השאלה שלי: 📝

המעבר הגדול: מיסודי לחטיבה
חט"ב 📖

פני המים

כתוב בטקסט

- מי? מה? איפה? מתי?
- איזה פרט מוכיח?
- מה קרה קודם ומה אחר כך?
- איפה זה כתוב?

השאלה שלי: 📝

המעבר הגדול: מיסודי לחטיבה
חט"ב 📖

כלים לקריאה

כרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל כרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

מה שהחוקרים גילו במחקר	ממצא
כללים וסדרים קבועים של מקום	נהלים
תחושה שהדברים קורים בלי שאפשר להשפיע עליהם	אובדן שליטה
לעשות צעדים כדי להקל על מצב קשה	התמודדות פעילה
חזרה לאחור, ירידה ברמה	נסיגה
רגע שיש בו כמה רגשות יחד	רגע מעורב
גם אחרים מרגישים כמוכם	אתם בחברה טובה
הפסקה ארוכה מהלימודים	פגרה

הטקסט · טקסט מידעי עם טבלה

המעבר הגדול – מה המחקר אומר?

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט מידעי עם טבלה. איזו מילה אחת מתארת הכי טוב את מה שאתם מרגישים לגבי המעבר לחטיבה? מה לדעתכם המחקר מצא על המעבר הזה?

הניחוש שלי:

מילון קטן

ממצא

מה שהחוקרים גילו במחקר

נהלים

כללים וסדרים קבועים של מקום

אובדן שליטה

תחושה שהדברים קורים בלי שאפשר להשפיע עליהם

התמודדות פעילה

לעשות צעדים כדי להקל על מצב קשה

נסיגה

חזרה לאחור, ירידה ברמה

הערות שלי

1 רגע מעורב. סיום כיתה ו' הוא רגע מעורב. מצד אחד סיימתם את היסודי כ'בוגרים' של בית הספר, ומצד שני מתחילה עלייה ללגונה גדולה ולא מוכרת: חטיבת הביניים. אם אתם מרגישים גם התרגשות וגם לחץ, אתם בחברה טובה. חוקרים וחוקרות עוקבים אחרי המעבר הזה כבר עשרות שנים, והם יודעים עליו לא מעט.

2 מה קורה לציונים. מחקר גדול בארצות הברית עקב אחרי מאות תלמידים ותלמידות לפני המעבר לחטיבה ואחריו, במדידות כל חצי שנה. הממצא הבולט: ממוצע הציונים ירד בזמן המעבר ובמהלך השנה הראשונה בחטיבה. גם העניין הפנימי במשימות הלימוד ירד בהדרגה לאורך התקופה. חשוב לזכור: ירידה בתקופת מעבר היא תופעה מוכרת במחקר, ולא כישלון אישי.

3 לחץ וחברויות. מחקר אחר סקר מאות תלמידות ותלמידים בכיתות ז' ו'ח'. הוא מצא שתלמידים שדיווחו על יותר לחץ סביב המעבר קיבלו ציונים נמוכים יותר, דיווחו על יותר חרדת בית ספר ועל פחות תחושת קשר לבית הספר. והממצא המפתיע: זה קרה גם לתלמידים שהחברויות שלהם נשארו יציבות לאורך המעבר.

תחנת עצירה: עצרו לרגע: איזה ממצא עד עכשיו הפתיע אתכם? ואחרי שתקראו את הטבלה – איזו שורה בה הכי מדברת אליכם? נסו להסביר למה.

4 למה המעבר מלחיץ. חוקרים מישראל מסבירים שהמעבר כרוך בתחושת אובדן שליטה: מערכת שעות חדשה, מורים ומורות רבים במקום מחנכת אחת, קמפוס גדול ונהלים לא מוכרים. החדשות הטובות: התמודדות פעילה מקלה מאוד על המעבר. התמודדות כזאת כוללת איסוף מידע על המסגרת החדשה, היכרות מוקדמת וחיבור לחברים.

הטקסט · טקסט מידעי עם טבלה

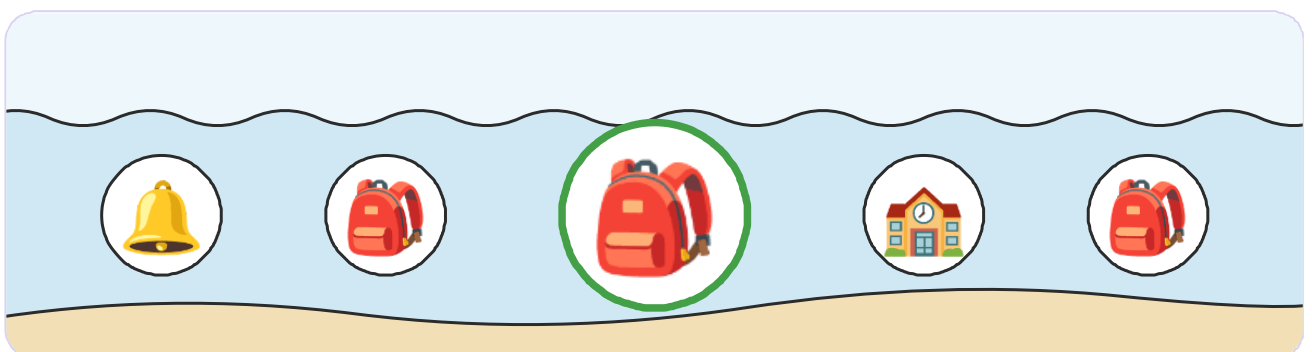
המעבר הגדול – מה המחקר אומר? (המשך)

5 הקיץ שביניהם. גם הקיץ שבין היסודי לחטיבה חשוב. לפי מחקרים שנערכו בארצות הברית, בחופש הגדול תלמידים שוכחים חלק מהחומר שנלמד. התופעה מכונה 'אובדן הקיץ'. לפי המחקרים האלה, הנסיגה נראית במקצועות הלימוד העיקריים, והיא פוגעת במיוחד בתלמידים שמתקשים. עם זאת, יש חוקרים שמתווכחים כמה גדולה התופעה באמת.

6 אז מה עושים. הטבלה מסכמת ארבעה תחומים: מה משתנה במעבר, מה המחקרים מצאו ומה בעצם עוזר. שימו לב: רוב ההמלצות מתחילות הרבה לפני היום הראשון של כיתה ז'. ועוד דבר אחד שעוזר תמיד: כשמשוהו מטרד או מרגיש לא בסדר – לא נשארים עם זה לבד: פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

המעבר לחטיבה: מה משתנה, מה מצאו המחקרים ומה עוזר

תחום	מה משתנה במעבר	מה מצאו המחקרים	מה עוזר
הישגים	מורים רבים, מערכת חדשה, ציונים רשמיים	ממוצע הציונים ירד אצל מאות תלמידים במעבר ובשנה הראשונה	הכנה מוקדמת והרגלי למידה קבועים
לחץ וחרדה	קמפוס גדול ונהלים לא מוכרים	יותר לחץ במעבר ניבא ציונים נמוכים ופחות שייכות	מידע מוקדם וביקור בחטיבה
חברויות	הקבוצה החברתית מתערבבת	הלחץ פגע בהישגים גם כשהחברויות נשמרו יציבות	חבר/ה אחד/ת או שניים לדרך
הקיץ	פגרה ארוכה בלי שגרה	'אובדן הקיץ': שכחה של חומר במקצועות העיקריים	חזרה קלילה באוגוסט או תוכנית הכנה קצרה

שאלות לפי עומק • חט"ב

שם:

המעבר הגדול – מה המחקר אומר?

חלק א' – שחייה על פני השטח

בואו נשחה על פני המים ונאסוף מידע שכתוב בטקסט ובטבלה.

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

לפי המחקר הגדול בארצות הברית, מה ירד אצל התלמידים במעבר לחטיבה?

א מספר החברים

ב ממוצע הציונים והעניין הפנימי בלימודים

ג מספר השיעורים בשבוע

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה היה מפתיע בממצא של המחקר שסקר תלמידים בכיתות ז' וח'?

א שהלחץ פגע בהישגים גם אצל תלמידים עם חברויות יציבות

ב שאף תלמיד לא הרגיש לחץ

ג שהציונים דווקא עלו

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

לפי החוקרים מישראל, מה הופך את המעבר למלחיץ?

א חוסר במשחקים בהפסקה

ב המרחק מהבית

ג תחושת אובדן שליטה מול דברים חדשים ולא מוכרים

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

4

לפי הטבלה, מה עוזר בתחום 'לחץ וחרדה'?

א חזרה קלילה באוגוסט

ב חבר/ה אחד/ת או שניים לדרך

ב מידע מוקדם וביקור בחטיבה

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

5

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	✓ נכון	✗ לא נכון
במחקר הגדול בארצות הברית מדדו את התלמידים כל חצי שנה.	☐	☐
לפי המחקר, תלמידים עם חברויות יציבות לא נפגעו מהלחץ.	☐	☐
חוקרים מישראל מסבירים שהמעבר כרוך בתחושת אובדן שליטה.	☐	☐
כל החוקרים מסכימים כמה גדולה תופעת 'אובדן הקיץ'.	☐	☐

שאלות לפי עומק • חט"ב

המעבר הגדול - מה המחקר אומר? (המשך)

שם: _____

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

6

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: **הדרגה** **שליטה** **הקיץ** **ההפסקה**

- העניין הפנימי במשימות הלימוד ירד ב_____ לאורך התקופה.
- המעבר כרוך בתחושת אובדן_____.
- השכחה של חומר בחופש הגדול מכונה 'אובדן'_____.

חלק ב' - צלילה

עכשיו צוללים פנימה: נקשר בין הממצאים, נבין את המבנה ונבדוק את השפה.

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

7

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט שמסביר שירידה בתקופת מעבר אינה כישלון אישי.
- סמנו בירוק את שלוש הדרכים להתמודדות פעילה בפסקה 'למה המעבר מלחיץ'.
- סמנו בקו את המשפט שמסביר מה עומד מאחורי הלחץ של המעבר.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

8

מיינו: צעד שעוזר במעבר, או מלכודת של המעבר? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

הפריט	צעד ✓ שעוזר במעבר	מלכודת של המעבר
לומדים מראש על המערכת והנהלים של החטיבה	☐	☐
מחכים שהחרדה תעבור לבד בלי לדבר עם אף אחד	☐	☐
מסמנים חבר/ה אחד/ת או שניים ללכת איתם לדרך	☐	☐
נמנעים מלבקר בחטיבה כדי לא להתלחץ	☐	☐
פונים למחנך/ת או ליועצת כשמרגישים אבודים	☐	☐
משווים כל יום את ההתקדמות שלנו לאחרים ברשתות החברתיות	☐	☐

שאלות לפי עומק • חט"ב

המעבר הגדול - מה המחקר אומר? (המשך)

שם: _____

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

9

מתחו קו בין הביטוי מהטקסט לפירוש שלו

א. הפסקה ארוכה מהלימודים

1. רגע מעורב

ב. רגע שיש בו כמה רגשות יחד

2. אתם בחברה טובה

ג. תחושה שאני חלק מהמקום

3. פגרה

ד. גם אחרים מרגישים כמוכם

4. שייכות

משמעות ביטוי

צלילה • בין השורות

10

בטבלה כתוב: 'יותר לחץ במעבר ניבא ציונים נמוכים'. מה פירוש המילה 'ניבא' במשפט הזה?

א. גרם בוודאות לכל תלמיד לקבל ציון נמוך

א

ב. היה סימן מקדים שבעזרתו אפשר לצפות מה יקרה

ב

ג. מנע ירידה בציונים

ג

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

11

מלאו את הטבלה: בחרו שלושה דברים שמשתנים במעבר, כתבו למה הם מלחיצים ומה יכול לעזור.

מה יכול לעזור	למה זה מלחיצ	מה משתנה

שאלות לפי עומק • חט"ב

המעבר הגדול – מה המחקר אומר? (המשך)

שם:

חלק ג' – מעמקים

במעמקים תביעו דעה, תיצרו ותחברו את הטקסט לחיים שלכם.

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

12

לפי הטקסט, אילו צעדים של התמודדות פעילה יכולים לעזור לנועה? מה היא יכולה להגיד לעצמה?

מקרה לבחינה: הלכתי לאיבוד

ביום השני בחטיבה לא מצאה נועה את הכיתה ואיחרה לשיעור. בהפסקה הרגישה שהכול גדול מדי ושאין לה שליטה על כלום.

כתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

13

כתבו פסקה מנומקת (5–7 שורות): בחרו ממצא אחד מהטקסט או מהטבלה, והסבירו איך הוא יכול לשנות פעולה אחת שתעשו בקיץ או בשנה הקרובה. הוסיפו בסוף משפט אחד שתוכלו להגיד לעצמכם אם הציונים יירדו קצת בתקופת המעבר (רמז: ירידה בתקופת מעבר היא תופעה מוכרת, לא כישלון). שיתוף אישי – רשות.

שאלות לפי עומק • חט"ב

המעבר הגדול - מה המחקר אומר? (המשך)

שם:

כלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

14

חבר/ה מספר/ת לכם שהוא/היא מפחד/ת מהמעבר לחטיבה. כתבו תגובה קצרה לפי מעש"ה:
אמרו 'אני כאן איתך' (מ), הציעו משימה קטנה כמו ביקור בחטיבה (ע), שאלו שאלה
שמעוררת חשיבה (ש), ועזרו לסדר: מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה (ה).

שיח בכיתה

המעמקים • מעבר לשורות

15

מעגל שיח

- נוי הרגישה ביום האחרון של כיתה ו' גם התרגשות וגם פחד, ביחד. למה לדעתכם שני הרגשות האלה מופיעים יחד לפני מעבר? (רשות לשתף מניסיון אישי).
- לפי מחקרים, בתקופת מעבר הציונים והעניין בלימודים יורדים לפעמים לזמן מה. איך כדאי לדבר על זה כדי שאף תלמיד ואף תלמידה לא ירגישו שזה כישלון אישי?
- מתוך ששת הצעדים (מידע מוקדם, ביקור, ריאיון של ותיק/ה, חבר/ה לדרך, חזרה קלה בקיץ, יש עם מי לדבר), איזה צעד הכי חשוב בעיניכם, ואיזה הכי קשה לעשות? למה?
- האם כדאי לקצר את החופש הגדול, להשאיר אותו כמו שהוא או להוסיף לו מסגרת קצרה לפי בחירה? נמקו, והתייחסו גם לטיעון של הצד השני.

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

16

שרטטו מפה של 'הלגונה החדשה': החטיבה כמו שאתם מדמיינים אותה, וסמנו בה מקום אחד שמלחיץ ומקום אחד שבו תוכלו לקבל עזרה.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת להסביר מה קרה לציונים בתקופת המעבר לפי המחקר.
			אני יכול/ה למצוא בטבלה מה עוזר בכל תחום.
			אני יודע/ת לתת דוגמה להתמודדות פעילה לקראת החטיבה.

כרטיס יציאה

המעבר הגדול: מיסודי לחטיבה • חט"ב

שם: _____

כיתה: _____

תאריך: _____

1. ממצא אחד שהפתיע אותי: ____

2. צעד אחד שאעשה לפני כיתה ז': ____

3. למי אפנה אם משהו יטריד אותי בחטיבה: ____

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

מה אני לוקח/ת איתי מהטקסט? כתבו או ציירו

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • המעבר הגדול: מיסודי לחטיבה • חוברת תלמיד לחט"ב 🤿

